

Reducerea burselor – decizii de moment ce ne amenință viitorul

Consiliul Național al Elevilor își exprimă **îngrijorarea profundă și dezacordul ferm față de direcțiile propuse în noul program de guvernare, în ceea ce privește analiza sistemului de burse și reconfigurarea bugetului alocat acestora**. Formulările vagi privind sustenabilitatea financiară sunt utilizate pentru a justifica o posibilă diminuare a fondurilor destinate elevilor, cu efecte directe asupra echității și accesului la educație.

Înainte de intrarea în vigoare a **Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023**, sistemul de burse era marcat de dezechilibre semnificative între județe și nu reflecta în mod adecvat realitățile economice și sociale ale elevilor. Lipsa unei reglementări unitare a făcut ca bursele să nu constituie un instrument real de sprijin, ci mai degrabă o formă simbolică de recunoaștere, adesea aplicată neuniform. Prin noua lege, bursele au fost definite clar, s-au stabilit cuantumuri minime raportate la salariul minim brut și s-a introdus un cadru coerent care a permis, pentru prima dată, o abordare națională echitabilă bine fundamentată. În plus, bugetul alocat burselor a crescut exponențial: de la circa 540 de milioane lei în 2021, la peste 1,3 miliarde în 2023, apoi 4,9 miliarde în 2024, cu o estimare de 6,4 miliarde pentru 2025. Această creștere într-un interval de patru ani demonstrează că **statul român recunoaște eficiența burselor: ele reduc abandonul școlar, susțin echitatea și generează rezultate sistemice mai bune**.

În acest context, propunerea de a dimensiona bugetul pentru burse pornind de la nivelul anului 2023 este, în opinia noastră, inacceptabilă. Această formulare sugerează o intenție de a reveni la o perioadă în care bursele erau insuficiente, dezechilibrate și lipsite de impact real. De asemenea, justificarea acestor măsuri ridică o problemă fundamentală: **dacă sprijinul pentru accesul la educație devine nesustenabil, înseamnă că echitatea nu mai este o prioritate bugetară?**

Mai mult decât atât, propunerea de a raporta bursele la salariul minim net și nu brut ascunde o diminuare reală a sprijinului acordat elevilor. Această ajustare ar avea ca efect direct scăderea valorii burselor, în ciuda eventualelor creșteri oficiale ale salariului minim.

Într-un moment în care costurile legate de participarea la educație cresc constant, alimentate și de nivelul ridicat al inflației din România, o astfel de măsură ar afecta în mod disproporționat elevii din mediile defavorizate, dar și pe cei care obțin performanțe academice considerabile.

În mod constant, elevii din România se confruntă cu dificultăți reale în accesul la o educație de calitate, iar bursele reprezintă, în multe cazuri, singurul sprijin concret care le oferă o șansă reală. Prin urmare, alocarea financiară pentru aceste burse nu poate fi tratată exclusiv prin prisma austerității bugetare, ci trebuie **evaluată în contextul drepturilor fundamentale ale elevilor** și al obligațiilor asumate de statul român în domeniul educației.

Impactul bursei asupra performanței școlare este demonstrat prin numeroase analize naționale. Bursele nu doar sprijină participarea elevilor la educație, ci și contribuie direct la creșterea motivației, frecvenței și rezultatelor academice. Potrivit **Raportului QX**, elevii care beneficiază de burse au șanse semnificativ mai mari de a-și continua studiile și de a obține performanțe superioare comparativ cu cei care nu primesc acest sprijin financiar.

Fiecare tip de bursă are un rol distinct, bine conturat, care răspunde unor nevoi specifice ale elevilor din sistemul educațional românesc. Bursele de merit recompensează performanța academică și oferă recunoaștere concretă a muncii și efortului susținut de elevii care obțin rezultate bune la învățătură. **Bursele de reziliență**, în schimb, au un rol complementar și strategic, funcționând ca o extensie a bursei de merit, fiind menite să ofere șanse egale elevilor care învață în licee cu contexte educaționale diferite. **Bursele sociale** au un rol esențial în asigurarea incluziunii educaționale și vizează sprijinirea elevilor care provin din medii vulnerabile din punct de vedere socio-economic. **Bursele tehnologice** sunt dedicate elevilor din învățământul profesional și contribuie la consolidarea unei rute educaționale adesea marginalizate, dar absolut necesare pentru dezvoltarea pieței muncii, iar **bursele olimpice** răsplătesc excelența absolută și susțin elevii care reprezintă România în competiții internaționale. Din această perspectivă, subliniem faptul că bursele nu pot fi tratate ca o cheltuială omogenă, ci ca un ansamblu de măsuri strategice complementare. Fiecare bursă are o funcție bine definită, fie de sprijin social, fie de încurajare a performanței, iar eliminarea sau diminuarea uneia afectează direct categoriile de elevi pentru care a fost gândită.

Astfel, Consiliul Național al Elevilor solicită menținerea tuturor tipurilor de burse în forma actuală, cu alocări corespunzătoare și clare, în spiritul echității și al recunoașterii meritului. Politicile educaționale nu pot ignora realitatea diferită a elevilor, iar sprijinul oferit trebuie să fie adaptat nevoilor fiecăruia.

România se confruntă în continuare cu o rată alarmantă a abandonului școlar, cu inegalități accentuate între mediul urban și rural, cu un procent considerabil de copii vulnerabili din punct de vedere social și economic. În acest context, orice diminuare a sprijinului financiar acordat elevilor, fie ea directă sau mascată sub ajustări tehnice, **reprezintă o decizie periculoasă, nedreaptă și contrară interesului beneficiarilor principali ai educației.**

În acest context, Consiliul Național al Elevilor solicită ferm menținerea și creșterea quantumurilor burselor prevăzute prin Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, asigurând o aplicare uniformă și coerentă la nivel național, astfel încât sprijinul acordat elevilor să fie garantat și echitabil pentru toți beneficiarii. Totodată, exprimăm o **respingere categorică față de orice propunere de redimensionare a bugetului destinat burselor**, fundamentată pe nivelul anului 2023, perioadă marcată de subfinanțare cronică și inechități semnificative în sistemul educațional.

De asemenea, Consiliul Național al Elevilor solicită menținerea unui cadru real, constant și funcțional de consultare a elevilor în toate demersurile de reformă care privesc drepturile și condițiile de acces în educație. **Această consultare trebuie realizată într-un timp util, înaintea adoptării deciziilor**, nu retrospectiv sau în paralel cu implementarea reformelor, când feedbackul nu mai poate influența nimic în mod real. Consultarea nu trebuie să fie una de fațadă, menită doar să bifeze o etapă formală, ci să fie relevantă, cu un impact concret asupra politicilor publice. Participarea efectivă a beneficiarilor principali ai educației este esențială pentru dezvoltarea și adoptarea unor politici educaționale coerente, eficiente și durabile, bazate pe nevoile reale și actuale ale elevilor. **În absența unui dialog autentic și inițiat din timp, înainte de luarea deciziilor, orice reformă riscă să fie deconectată de realitatea din școli.**

Așadar, educația nu trebuie **privită ca o cheltuială, ci ca o investiție esențială în viitorul României**. Bursele nu sunt un privilegiu, ci un drept fundamental și un instrument esențial pentru combaterea inegalităților și prevenirea abandonului școlar. Orice încercare de diminuare, fie ea directă sau mascată, este ferm respinsă de către principala structură de reprezentare a elevilor, Consiliul Național al Elevilor. **Viitorul educației nu poate fi construit prin decizii de moment care sacrifică șansele reale ale elevilor.**